

Riksdagens protokoll

2009/10:44

Måndagen den 7 december

Kl. 11.00 – 12.03

Protokoll
2009/10:44

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 30 november och den 1 december.

2 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 december kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (kd), statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m), jordbruksminister Eskil Erlandsson (c), statsrådet Åsa Torstensson (c) och statsrådet Tobias Krantz (fp).

3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden tisdagen den 17 november, torsdagen den 19 november, fredagen den 20 november och tisdagen den 24 november inkommit.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:130

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:130 Konvention om klusterammunition
av Olle Thorell (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 januari 2010.

Prot. 2009/10:44
7 december

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.
Stockholm den 3 december 2009
Utrikesdepartementet
Carl Bildt (m)
Enligt uppdrag
Inga Eriksson Fogh
Expeditionschef

Interpellation 2009/10:135

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:135 Kilometerskatt för tunga lastbilar
av Karin Svensson Smith (mp)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 21 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 30 november 2009

Finansdepartementet
Anders Borg (m)
Enligt uppdrag
Erik Nymansson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:136

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:136 Effekter av vårdnadsbidraget
av Veronica Palm (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 21 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 25 november 2009

Socialdepartementet
Göran Hägglund (kd)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2009/10:108 om arbetsmiljöarbetet

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren har frågat mig om jag är beredd att verka för att samma krav ska ställas på samtliga företag, oavsett hur stora de är, när det gäller dokumentation och riskbedömning av arbetsmiljön.

Frågan har sin bakgrund i EU:s arbete med regelförenkling. Som ett led i det arbetet har kommissionen presenterat ett meddelande som innehåller preliminära förslag på åtgärder för regelförenkling inom 13 områden. Förslagen syftar till att minska den administrativa bördan i de företag som berörs av reglerna. Arbetsmiljö är ett av de områden som tas upp.

Flertalet av de åtgärder som föreslås på arbetsmiljöområdet handlar om hur man kan ge information och råd till berörda verksamheter så att de får hjälp att tillämpa gällande regler enkelt och effektivt.

Därutöver nämner kommissionen en förändring av reglerna i ramdirektivet om arbetsmiljö som skulle kunna övervägas i det europeiska regelförenklingsarbetet. Det gäller att mycket små företag, som utför arbeten med låg risk, skulle kunna undantas från kravet att göra skriftliga riskbedömningar av arbetsmiljön.

Först vill jag framhålla att arbetet med att förenkla regler, och därmed minska administrativa kostnader, är av största betydelse, inte minst för små företag. På arbetsmiljöområdet är den övervägande delen av sådana administrativa kostnader kopplad till EU-regler. Därmed är det mycket angeläget att man ser över EU-regleringen i detta avseende. Det är därför mycket positivt att kommissionen har tagit fram idéer till ytterligare förenklingsåtgärder.

Vi måste dock komma ihåg att målsättningen med vårt nationella arbete med regelförenkling är att skära ned på onödiga administrativa bördor. Det är alltså inte meningen att förenklingar ska leda till att effekterna av regler tunnas ut. På arbetsmiljöområdet innebär det att förenklingar inte får leda till försämringar i arbetsmiljön.

Kravet att göra riskbedömningar och att dokumentera dessa skriftligt är en central del i det lokala arbetsmiljöarbetet. Det finns dock inga detaljer i reglerna om hur riskbedömningarna ska göras, eller hur dokumentationen ska se ut. Anledningen till det är att det förebyggande arbetsmiljöarbetet ska kunna anpassas efter behov och förutsättningar i varje typ av verksamhet. Det finns en betydande flexibilitet i dessa regler. För verksamheter med låg risk för olycksfall och annan ohälsa finns därmed inga omfattande dokumentationskrav.

Eftersom systemet med riskbedömningar är så grundläggande för arbetsmiljöarbetet ställer jag mig tveksam till idén om att minska kraven på sådana bedömningar. Något sådant konkret förslag har heller ännu inte lämnats av kommissionen. Förslaget till åtgärd ska först diskuteras i kommissionens rådgivande kommitté för arbetsmiljöfrågor. Där ingår företrädare för såväl regeringar som arbetsmarknadens parter.

I stället för att minska kraven på riskbedömningar anser jag att ett annat av kommissionens förslag bör uppmärksammas. Det handlar om att informationen kan förbättras om hur reglerna kan tillämpas så enkelt och effektivt som möjligt, så att inte mer omfattande dokumentationer än nödvändigt görs. Information och råd av detta slag ligger väl i linje med de svenska ambitionerna på arbetsmiljöområdet. Jag är nämligen övertygad om att en god arbetsmiljö är lönsam, inte bara för samhället och individen utan också för arbetsgivaren.

Jag är beredd att överväga andra regeländringar som kan minska särskilt de små företagens administrativa kostnader och skapa en märkbar förändring i företagens vardag, dock utan att detta leder till lägre skyddsnivåer och ökade risker för de anställda.

Anf. 2 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Först vill jag tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min interpellation där jag ställde frågan: Arbetsmiljöarbetet, en administrativ börda? I det ligger naturligtvis: Går regelförenklingar före arbetsmiljöarbetet? Ja, i Stoibergruppen gör det onekligen det.

Anledningen till interpellationen är det förslag som Stoibergruppen har lagt fram. Det kan inte tolkas på annat sätt än att man anser att arbetsmiljökraven är den stora boven bakom småföretagens administrativa kostnader. EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso lade den 22 oktober fram förslaget, en handlingsplan med bilagor. Förslaget är en etapp inom ramen för handlingsprogrammet om att minska företagens administrativa bördor med 25 procent till år 2012.

Enligt uppgifter som kommit mig till del sägs att de små och medelstora företagen inte ska behöva göra riskbedömningar av förhållandena på den egna arbetsplatsen. De ska inte heller behöva utbilda anställda enligt kraven i nuvarande arbetsmiljölagstiftning. Arbetsmiljöinspektionen behöver inte vara så omfattande och kan minskas med 20 procent. Kommissionen uppmanar medlemsländerna att inte komma med nya arbetsmiljökrav mer än det absolut nödvändiga.

Herr talman! Det är inte svårt att inse att man blir både oroad och förskräckt över synen på det arbetsmiljöarbete som vi sedan lång tid har försökt att bygga upp. Jag ser det därför som oerhört negativt och allvarligt för det fortsatta arbetsmiljöarbetet att man försämrar reglerna i ramdirektivet, vilket alltså är det som övervägs, på grund av regelförenklingarbetet.

Naturligtvis är det viktigt att få reda på vilken position regeringen har i frågan om kommissionens förslag och Stoibergruppens arbete, inte minst nu när Sverige har ordförandeskapet i EU. Frågan ställdes vid ett informationsmöte i arbetsmarknadsutskottet då ministerns tid var begränsad, och jag har förståelse för det. Ministern gick, och statssekreteraren skulle ta över frågorna. Hon bollade över frågan direkt till en annan tjänsteman som sade att det inte fanns något förslag. Denne kunde naturligtvis inte säga ett dugg om vad som var regeringens ståndpunkt.

Den aktuella frågan är oerhört viktig. Naturligtvis borde ministern ha tagit upp och resonerat med sina kolleger såväl här hemma som i Europa i övrigt om inriktningen i Stoibergruppens förslag.

Ministern säger i svaret att han är tveksam. Det gör mig inte mindre orolig i frågan. Och vad är definitionen på små företag?

Jag skulle vilja höra hur Sven Otto Littorin ser på detta och även hur han ser på att utföra arbeten med låg risk. Och är underlaget verkligen ett regelförenklingarbete? Finns det någon analys av att begreppet information skulle kunna göra bördan än värre? Jag är tacksam för svar på detta.

Anf. 3 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! När jag bestämde mig för att gå in i den här interpellationsdebatten, kanske för att få lite svar på mina frågor, var utgångsläget

lite grann EU. Det är en sådan fråga som vi ständigt drabbas av, vill jag påstå, och naturligtvis även vår regering.

I svaret som jag har läst nu på morgonen kan jag se att det finns tveksamheter från regeringen men inget svar på varför man inte reagerar. Och det är inte första gången, utan regeringen har varit väldigt flat och passiv i de här frågorna på många sätt.

Den fråga man ställer sig är varför det finns anledning att ha olika regler för olika företag, om arbetsmiljöarbetet inte är lika viktigt för alla företag och för alla anställda, för arbetsmiljöarbetet är ju i första hand till för att skapa bra arbetsmiljö för dem som är anställda i företagen.

Små företag har problem. Vi vet att de definitivt har mindre tid att hålla på med regelverk, blanketter och sådana saker. Men i det sammanhanget bör man också definiera vad som är små företag, för man måste veta var gränsen går, och det är inte så lätt. Dessutom är det så att om man har olika regler för olika stora företag – det här har vi varit inne på förut ett antal gånger i debatterna – vilka signaler skickas då ut till företag och anställda? Och hur hög status har arbetsmiljöarbetet, framför allt det förebyggande arbetsmiljöarbetet? Det vill jag veta om ministern över huvud taget reagerar på.

Om man nu accepterar den här regelförändringen är det viktigt att motivera varför man gör det. Då måste man motivera varför man gör skillnad på företag och företag och anställda och anställda. Det är det som är kontentan och slutsatsen.

Naturligtvis tycker jag att man skulle ha en mycket mer kritisk hållning till EU i förslagen. Det har vi varit inne på förut också. Innan Lissabonfördraget gick igenom hade vi chans att göra massor av saker för att från svensk sida ställa ett antal kritiska frågor och kanske till och med få ett förbehåll för att kunna göra andra saker. Arbetsmiljöområdet är inte så prioriterat, men det finns ändå med där. Man hänvisar bara till EU:s roll i många sammanhang i stället för att ta fram en svensk linje och säga: Det här driver vi.

Vi är medlemmar i EU, och det kommer att påverka oss lång tid framöver. Men frågan är vad det finns för svensk linje inom EU för att det här inte ska genomföras. Det skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren och Torbjörn Björlund ställer frågor till mig som de borde ställa till Stoibergruppen om hur man definierar små företag och hur man gör ditt och datt. Jag är hemskt ledsen, men jag ingår inte i Stoibergruppen, utan jag har att reagera i rådet och som svensk arbetsmarknadsminister på det som kommer från kommissionen. Det har jag också gjort.

På EU:s arbetsmiljömyndighets stora konferens om arbetsmiljöfrågor i Bilbao för två veckor sedan fick jag frågan om detta och lade också ut texten. I EU-parlamentets utfrågning i sysselsättningsutskottet förra veckan fick jag samma fråga och svarade på samma sätt. Och vi hade naturligtvis en del informella kontakter under rådsmötet i Bryssel förra veckan om den här frågan. Jag sade vid alla tre tillfällena samma sak, att jag tycker att det här är en dålig väg att gå, att det är fel väg att gå av många olika skäl. Det första är naturligtvis att det blir oerhörda bekymmer om man gör den typen av uppdelning. Det blir väldigt besvärligt att

generellt undanta en stor målgrupp. Det skulle vara majoriteten av alla företag, som det verkar. Dessutom tycker jag att det måste vara en riskbedömning i grunden som avgör vilka företag man studerar och på vilket sätt man arbetar. Det måste vara en riskbaserad bedömning. Jag tycker inte alls att det är särskilt konstigt. Det är också den utgångspunkt som vi har haft i vårt eget arbete med framtagandet av den nationella handlingsplanen i arbetsmiljöfrågor.

Min utgångspunkt är naturligtvis att om det är fel väg att gå att schablonmässigt undanta stora delar av näringslivet är det rätt väg att gå att göra det lätt att göra rätt, att tillsammans med företagen diskutera hur Arbetsmiljöverket och motsvarande myndigheter i andra länder och parterna kan involveras för att underlätta för arbetsgivare att göra rätt sak.

Låt mig dra en parallell som kanske är något långsökt. Det har skett lite grann av en transformation i inställningen bland företagare till skattemyndigheten, som för bara femton tjugo år sedan var paria bland företagare men nu har blivit en sparringpartner för att göra rätt saker när det gäller skattelagstiftning. Precis motsvarande utveckling skulle jag gärna vilja se när det gäller företagare och arbetsmiljöfrågor. Många företagare tycker att det verkar vara komplicerat och besvärligt. Men de skulle kunna bli en samtalspartner, en partner som man kan utveckla det goda arbetsmiljöarbetet med. Det tycker jag skulle vara en god utveckling.

Den andra vägen att gå, som vi också försöker titta på, till exempel genom Styrmedelsutredningen, är att se om vi kan hitta några positiva styrmedel som gör att det blir ännu tydligare att en god arbetsmiljö också är en vinst för den enskilde arbetsgivaren.

Om Sylvia Lindgren och Torbjörn Björlund vill ha ett ännu tydligare svar kan jag säga att jag tänker driva linjen att vi inte ska gå på Stoiber-rapportens slutsatser utan i stället vara tydliga med att vi vill bygga vidare på de positiva incitamenten och hitta samarbeten mellan parter, myndigheter och ansvariga departement för att få den här saken att bli så bra som möjligt. Som sagt, jag har sagt det vid tre tillfällen de senaste två veckorna, i Bilbao och vid två tillfällen i Bryssel.

Anf. 5 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det är bra att Sven Otto Littorin nu säger att han inte vill gå på Stoibergruppens förslag i de här frågorna. Ändå säger han väldigt tydligt i interpellationssvaret att han är tveksam till de förslag som läggs fram. Det är klart att en tveksamhet medför att det blir en oro kring det här.

En fråga: Är Svenskt Näringsliv överens med ministern i den här frågan? Ministern har ju också i hela Europa väldigt många, tyvärr, kan jag uttala, partivänner från den moderata sidan. Det blåser blå vindar i Europa för tillfället. Då finns det all anledning för ministern att bearbeta sina partivänner i den här frågan och inte uttala en tveksamhet kring den.

Den rådgivande kommittén kommer att diskutera denna fråga – jag tror att det är den 10 december, den här veckan. Det känns minst sagt som en rysare hur den debatten kommer att gå och vad som händer där.

När det gäller vilka regler man ska ha i stället har kritik riktats, inte minst från Europafackens sida, mot att underlaget har varit undermåligt. Det är så lätt att tala om regelförenklingar sett direkt till kostnader, och

det är de små och medelstora företagen det handlar om där. I vissa sammanhang pratar man om mikroföretag med upp till tio anställda och i vissa fall med 10–249 anställda, så inte sjutton vet jag var gränsen går.

Om man inför lagregler, vad är skillnaden när det gäller information och vägledning i de sammanhangen? Jo, det är att det blir en stor otydlighet, och det påverkar naturligtvis regelsystemet, inte minst för de små och medelstora företagen.

Det är klart att regeringens ställningstagande i den här frågan är mycket viktigt. Hur förarbetet till detta har varit är också viktigt i det sammanhanget. Frågan har ändå kommit rätt långt. Det var ju inte i går som Stoibergruppen tillsattes, och det var inte heller i går som förslaget skickades till kommissionen. Ju förr arbetet börjar, desto lättare är det att få till stånd en förändring. Det är därför som det här arbetet tidigt måste få en inriktning.

Vad är ministerns uppfattning om arbetsplatser med låg risk? Finns det någon eller några sådana arbetsplatser? Hur ska man veta att det inte finns någon risk utan att man har prövat det? Riskbedömningarna är en av grundbultarna i såväl ramdirektivet som det systematiska arbetsmiljöarbetet. Hela det systematiska arbetsmiljöarbetet är uppbyggt på kartläggning, analys, upprättande av handlingsplaner och åtgärder att följa upp. Och nummer ett är just riskbedömningarna.

Jag önskar att ministern är tydlig på dessa områden så att vi kan stoppa detta arbete. Jag har ingen möjlighet att diskutera med Stoibergruppen, men jag har möjlighet att diskutera med Sven Otto Littorin som har verktygen för att jobba med dessa frågor. Jag är ledsen över att det fram tills nu inte har varit tydligare, men bättre sent än aldrig. Intet är heller som väntans tider.

Anf. 6 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! En av anledningarna till att vi talar med arbetsmarknadsministern är att han är svensk representant för dessa frågor. Gruppen som har tagit fram detta finns det ingen anledning för oss att tala med. Det är ministerns och regeringens inställning till detta som är viktig för oss att veta; det är dem vi har som motpart.

Frågan är hur stor oro ministern egentligen känner för de förändringar som kan komma. Framför allt gäller det att man har svårt att hitta detta med uppföljning som en del av det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Genom att veta vad som händer kan man ta beslut om framtida arbete för att förebygga. I dag, med de förändringar som genomförs när det gäller arbetsmiljöarbetet, är det mycket svårare att ha uppföljning. Kraven är mycket lägre. Det måste man ha med i diskussionen eftersom inställningen till EU är olika mellan olika partier, och EU:s inverkan på detta är stor.

Vi funderar på hur man genom informationsinsatser skulle kunna komma åt detta. Det finns ett anslag i en dokumentation från regeringen om det. Vi kan glömma smileys, för det är väl borta nu, men hur ska man jobba för att få förebyggande arbetsmiljöarbete att fungera? I Vänsterpartiet har vi många idéer om detta. Vi vill till exempel ha en tillsyn på nordisk nivå. Det är kvar för regeringen att få i sjön. Likaså kan man skapa något slags belastningsregister där företag som inte har skött sig hamnar. Då får de svårt att klara sig.

Det måste finnas två delar, dels att förebygga med information, dels att lyfta fram de insatser som finns. Framför allt måste man lägga in mycket mer pengar för att göra detta. Om man ska nå fram måste det läggas mycket mer resurser på det.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! För tydlighetens skull vill jag säga att Stoibergruppen inte är kommissionen, svenskt näringsliv eller regeringen. Vi tar som regering och ordförandeland utgångspunkt i vad kommissionen faktiskt föreslår. Det är den ordning som finns när det gäller beslutskompetenser. Eftersom kommissionen inte har lagt fram några skarpa förslag finns det i formell mening inget att reagera på annat än det som förekommer i debatten, och Stoibergruppen och andra föreslår en lång rad olika saker.

När det gäller Sylvia Lindgrens mer retoriska frågor om vad jag tycker är låg risk och vad jag tycker om gränser i olika sammanhang för små och stora företag måste jag säga att jag inte ska göra den bedömningen av det enkla skälet att jag inte tycker att Stoibergruppens förslag är bra. Därmed blir det en hypotetisk diskussion. Vem som ska avgöra vad som är låg risk eller inte är arbetsmiljöverk och motsvarande myndigheter som har att göra dessa kontroller. De ska omfatta alla typer av arbetsplatser, oavsett om det jobbar en, hundra, tusen eller tiotusen personer där.

Jag vill påminna om att ett av skälen till detta är att det redan i dag finns en betydande flexibilitet i det svenska regelverket som möjliggör för Arbetsmiljöverket tillsammans med parterna att vara förebyggande och ge den typ av information som Torbjörn Björlund talar om. Samtidigt har de möjlighet och ska hacka ned på de arbetsplatser som erbjuder en dålig arbetsmiljö. De ska vara riskbaserade, se vilka som har de största problemen och gå in och korrigerar där. Det vi kan göra som en stödjande insats är att se om det finns något sätt att stimulera de halvbra arbetsplatserna att bli bättre. Man måste ha många verktyg i sin verktygs-låda. Det handlar om såväl information som att jaga de dåliga och se till att fler blir bättre genom goda incitament.

Beskedet är tydligt. Jag tycker inte att Stoibergruppens förslag, om jag ska reagera på något som ännu inte är ett konkret förslag från kommissionen, är rätt väg att gå. Det finns andra vägar som är mycket bättre. Det är min inställning i dag, det var min inställning när Stoibergruppens förslag presenterades och det är min inställning även i det fortsatta arbetet.

Ska jag göra någon typ av framtidsförutsägelse i detta utgår jag från att det blir svårt att få igenom den delen av arbetet i rådet, i kommissionen – vi har visserligen en ny kommission som jag kanske inte ska uttala mig om – och i arbetet med parterna på Europeanivå.

Anf. 8 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det finns en stor och berättigad oro för vad som ska gälla för bland annat ramdirektiv och riskbedömningar om Stoibergruppens idéer vinner gehör. Man kan inte bara lättvindigt säga att Stoibergruppens förslag inte kommer att gå igenom, och därför behöver man inte göra något. Det blir ett ordentligt bakåtkliv i arbetsmiljöarbetet till förmån för regelförenklingsarbetet. Det är en pendel har vi sett så många gånger. Den ena delen tar över på bekostnad av den andra. Det är olyck-

ligt om man skulle offra decenniernas arbete för att öka aktiviteterna i det förebyggande systematiska arbetsmiljöarbetet för eventuella kostnadsbesparingar eller regelförenklningar. Då bygger man på ett redan bräckligt underlag.

Därför är det olyckligt när ministern ställer sig tveksam till idén att minska kraven på riskbedömning. Så står det i interpellationssvaret. Nu säger ministern att han inte tycker att Stoibergruppens arbete är bra. Men när det gäller riskbedömningar och dylikt är det inte riktigt ministrernas bord, utan det är andra som ska ta detta. En tydlig del har dock ministern i detta som ansvarig för dessa frågor i regeringen. Därför är tydligheten viktig. Det är viktigt hur Sverige agerar i dessa frågor. Man måste lyfta upp arbetsmiljöarbetet och inte skylla på något annat.

Vi hade en arbetsmiljöriksdag för en tid sedan då denna fråga var uppe på nationell nivå på ett viktigt sätt. Det är dock oerhört viktigt hur detta ser ut i ett EU-perspektiv, för det spiller över på oss. Det är ramdirektivet det handlar om.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren verkar inte riktigt vilja höra mitt svar. Jag är väldigt tydlig. Det är svårt att vara mer tydlig än jag är. Vi har i dagsläget inget skarpt förslag från kommissionen. Som ordförande i rådet är det min uppgift att ta hänsyn till de skarpa förslag som läggs fram av kommissionen. Jag har naturligtvis synpunkter på förslag som kommer upp i den allmänna debatten, precis som jag här har redogjort för den synpunkt jag har på Stoiberförslaget. Jag tycker inte att det är en bra idé. Men eftersom vi inte vet vad som är ett skarpt förslag måste jag ställa mig tveksam till det som har förts fram. Det är väl självklart och inga konstigheter med det.

När det gäller ramdirektivet är det i och med Lissabonfördraget ett gemensamt beslut mellan rådet och parlamentet. Sannolikheten för att de förslag som har kommit fram skulle passera samrådet med parterna, sedan rådet och sist parlamentet bedömer jag som mycket liten – särskilt som jag vet att vi är några stycken som har ungefär samma grundinställning.

Vi får ibland höra att arbetsmiljölagen, direktiv och förordningar kan vara luddiga i kanten. Jag tror att det är precis så det måste vara för att uppnå flexibilitet så att myndigheterna tillsammans med parterna och arbetsgivarna kan få fram en grundläggande god arbetsmiljöpolitik. Man ska inte bygga på ett exkluderande av stora delar av arbetsmarknaden utan gå igenom riskbaserat vad som kan vara problematiskt och sedan erbjuda hjälp till de arbetsgivare som behöver det för att bli bättre arbetsgivare och kunna erbjuda bättre arbetsmiljöer. Vi måste också ha ett tydligt regelverk vad gäller sanktioner för dem som inte lever upp till kraven. Det är min grundinställning, och jag kan lugna Sylvia Lindgren och Torbjörn Björlund med att den kommer jag att fortsätta driva.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig dels om jag har för avsikt att ändra regelverket i arbetslöshetskassan så att arbetslösa kan erhålla arbetslöshetsersättning, dels om jag avser att ta initiativ för att stärka de långtidsarbetslösas möjligheter till aktiva insatser som leder till jobb.

Arbetslöshetsförsäkringen i Sverige består av en allmän grundförsäkring, som kan ge grundersättning, och en frivillig inkomstbortfallsförsäkring. Det är därför upp till var och en att avgöra om man vill omfattas av inkomstbortfallsförsäkringen genom att vara medlem i en arbetslöshetskassa eller inte. Det är olyckligt att individer väljer att stå utanför arbetslöshetskassan, särskilt mot bakgrund av den ekonomiska nedgång vi befinner oss i. Regeringen har därför genomfört flera regeländringar för att fler ska välja att gå med i en arbetslöshetskassa. Från och med halvårsskiftet 2009 är det möjligt för arbetslösa att beviljas medlemskap i en arbetslöshetskassa. Varje medlemsmånad räknas också dubbelt under 2009, vilket innebär ett snabbare berättigande till inkomstrelaterad ersättning. Dessutom har regeringen föreslagit undantagsregler för medlemskap och ersättning för de individer som lämnar sjukförsäkringen. Regeringen anser att det finns skäl att eftersträva att alla som arbetar omfattas av en arbetslöshetsförsäkring. Frågan ska prövas av den kommande parlamentariska utredningen om hållbara socialförsäkringar.

I budgetpropositionen för 2010 presenterar regeringen en rad åtgärder. Det handlar bland annat om krisåtgärder vilkas syfte är att dämpa fallet i sysselsättningen, förhindra att arbetslösheten biter sig fast och värna välfärdens kärna. Arbetsmarknadspolitiken förstärks genom insatser som dels ska förhindra att fler människor blir arbetslösa, dels ska förbättra konkurrenskraften hos dem som redan står längst ifrån arbetsmarknaden.

Regeringen presenterar också en ny aktiveringsinsats, Lyft, i budgetpropositionen för 2010. Lyft, som ska börja gälla från årsskiftet, är en insats bland annat inom statliga och kommunala verksamheter samt inom ideella föreningar med viss verksamhet. Dessa åtgärder kommer både personer som varit arbetslösa en längre tid och personer som nyligen blivit arbetslösa till del.

Stödet för personer som varit arbetslösa en längre tid inriktas på att erbjuda individuellt utformade insatser inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin alternativt jobbgarantin för ungdomar. Dessa personer kan därutöver erbjudas nystartsjobb och särskilt anställningsstöd.

Sammanfattningsvis har regeringen redan vidtagit en rad åtgärder, både vad gäller möjligheten för arbetslösa att erhålla arbetslöshetsersättning och vad gäller långtidsarbetslösas möjligheter att få arbete. Jag avser därför inte att ta initiativ till ytterligare åtgärder inom dessa områden för närvarande men kommer även fortsättningsvis att följa frågorna noga.

Då Sven-Erik Österberg, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Sylvia Lindgren i stället fick delta i överläggningen.

Prot. 2009/10:44
7 december

Svar på
interpellationer

Anf. 11 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret på Sven-Erik Österbergs interpellation.

Det första som den moderatstyrda regeringen gjorde när den tillträdde var att börja försämra i arbetslöshetsförsäkringarna. Reglerna har gjorts om gång på gång. Det har gällt ersättningens storlek, försäkringens finansiering, medlemsvillkoret, arbetsvillkoret, reglerna för ränta och återkrav, för att nämna några.

I dag står var tredje löntagare utan ett inkomstrelaterat skydd vid arbetslöshet. Detta kommenterar arbetsmarknadsministern med – jag citerar från interpellationssvaret:

”Det är därför upp till var och en att avgöra om man vill omfattas av inkomstbortfallsförsäkringen genom att vara medlem i en arbetslöshetskassa eller inte. Det är olyckligt att individer väljer att stå utanför arbetslöshetskassan, särskilt mot bakgrund av den ekonomiska nedgång vi befinner oss i.”

Ni höjde a-kassan rejält. Det blev krångligare. Kom inte och säg att kritiken om försämringar i a-kassan inte förts fram. Det är väl snarare så att ministern har beklagat sig över all tid han har behövt lägga på att svara på interpellationer och frågor. I viss mån har det kanske varit bra; efter 100 interpellationer blev det en tårtinbjudan. Men ministern har onekligen vid flera tillfällen beklagat sig över all tid han har fått vara här i kammaren. Det beror naturligtvis på kritiken. Kritiken är berättigad och har infunnit sig.

Andelen arbetslösa som inte har rätt till a-kassa har ökat väsentligt. Endast var fjärde ung har rätt till ersättning i dag. De försäkringslösa är hänvisade till socialbidrag eller ersättningsnivåer som ligger under risknormen för socialbidrag. Det har vi kunnat läsa om i pressen, inte minst när det gäller antalet socialbidragstagare som har ökat väsentligt.

Det beror på ökad byråkrati och administrativt krångel. Det stärker knappast någon som vill komma tillbaka till jobbet.

Andra insatser, både politiska och inriktade aktiva insatser med utbildning och praktik för att få reella möjligheter att komma till jobb, togs bort i början. Sedan har man fyllt på något, men långt ifrån tillräckligt.

Vi har också kunnat se att Arbetsförmedlingen i år har fått 10 miljarder över på sina anslag enligt myndighetens nya prognos, vilket också Sven-Erik Österberg har tagit med i sin interpellation.

Min fråga är: Har regeringen missbedömt situationen eftersom det här har slagit så oerhört fel?

Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det är naturligtvis alltid tråkigt när interpellanten själv inte behagar delta i debatten. Med tanke på de 275 interpellationsdebatter jag har haft hittills tycker jag att man borde bemöda sig om att dyka upp när debatten äger rum. Därför kommer jag naturligtvis att avstå från ytterligare inlägg i debatten och hoppas att Sven-Erik Österberg i stället vågar möta mig i de här debatterna framöver.

När vi tog över stod 700 000 löntagare i Sverige utanför a-kassesystemet. Det ökade med en halv miljon efter att vi införde de nya reglerna. Av de ytterligare 500 000 var 300 000 personer med mycket kort tid kvar till pension. Vi har en ungefärlig uppfattning om vad de 200 000 övriga är för personer. Det är personer som inte längre omfattas av arbetslöshetsförsäkringen, det är personer i legitimationsyrken och det är andra som av olika skäl bedömer att de inte vill vara med.

Det finns inget ekonomiskt skäl att avstå. 97 procent av löntagarna i Sverige har fått mer än 1 000 kronor per månad i skattesänkning samtidigt som premien ökade med maximalt 300 kronor. Det finns alltså inget ekonomiskt skäl att avstå, och ändå väljer så många som en fjärdedel av löntagarna att inte ha ett inkomstrelaterat försäkringsskydd.

Vi har diskuterat det här vid ett otal tillfällen. Sylvia Lindgren vet likaväl som jag att min grundinställning är att alla löntagare i Sverige bör ha ett inkomstrelaterat försäkringsskydd.

Det förslag på en obligatorisk a-kassa som vi tog fram avvisades av i princip samtliga. Det förslaget byggde på att vi skulle bevara dagens system med fristående a-kassor och komplettera för dem som ännu inte är med i a-kassesystemet.

Nu gick inte det. Då får vi hitta en annan väg, och därför har vi hänskjutit frågan till Socialförsäkringsutredningen som ska se över möjligheten att hitta en annan väg att gå.

Jag kan konstatera att jag ligger betydligt närmare Miljöpartiet än Sylvia Lindgren när det handlar om att hitta ett system som täcker alla löntagare på svensk arbetsmarknad. Läger man till oförmågan hos a-kassorna att hantera det system som de på delegation från statsmakten har att hantera – de klarar ännu inte av att betala rätt ersättning i rätt tid – stärker det mig i min övertygelse att vi måste hitta en annan lösning.

Det vore trevligt om Socialdemokraterna någon gång kunde redogöra för varför man tyckte att det var okej med 700 000 personer utanför när vi tog över och ni lämnade.

Det låter på Sylvia Lindgren som om den internationella finanskrisen och dess härjningar på svensk arbetsmarknad inte finns, som om inte nio länder av tio i världen har ekonomisk tillbakagång i år, som om Socialdemokraterna kan tänka bort den ekonomiska krisen och därmed också tänka bort möjligheten att konjunkturanpassa de insatser vi gör. Så har socialdemokratiska regeringar alltid gjort tidigare – man drar ned på volymerna i goda tider, och man drar upp volymerna när tiderna blir sämre. Det är därför vi går från 125 000 personer i insatser förra året till 250 000 personer nästa år. Vi fördubblar de aktiva arbetsmarknadspolitiska insatserna. Nästan 5 procent av arbetskraften kommer att omfattas. Det är den högsta siffran någonsin.

Slutsatsen av det är att i tider av djup ekonomisk kris – den värsta lågkonjunkturen sedan 30-talet – stavas arbetslinjen aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är utbildning och aktivering som syftar till att förbereda människor att så snabbt som möjligt komma tillbaka till arbetsmarknaden. På så sätt ser vi till att vi har människor så nära arbetsmarknaden som möjligt när generationsskiftet kommer och konjunkturen vänder.

Det handlar inte om att ångra sin politik. Det handlar om att konjunkturanpassa den, att anpassa sig efter de kraftfulla förändringarna i världsekonomin under det senaste året. Nio av tio länder i världen är i ekonomisk tillbakagång.

Svensk export, som utgör halva vår ekonomi, har minskat med en fjärdedel. Detta måste vi reagera på. Det gör vi med en aktiv arbetsmarknadspolitik och med en inkomstrelaterad försäkring som är bra och som fyller sitt syfte.

Anf. 13 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Ministern började med att säga att han var ledsn. Nu går ministern härifrån och tänker inte fortsätta debattera med mig. Jag tycker att detta är förnedrande. Jag tycker att det är förnedrande att man inte accepterar att jag som kvinna och ledamot av arbetsmarknadsutskottet är kapabel att föra debatten med ministern. Det är inte första gången som han gör på detta sätt. Varför ska jag stå här och prata? Men jag begär att talmannen tar upp denna fråga. Det hade nämligen tidigare anmälts att jag skulle ta emot Sven-Erik Österbergs svar på denna interpellation.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2009/10:111 om brandskydd för äldre

Anf. 14 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Egon Frid har frågat mig om jag avser att arbeta för att stärka brandskyddet och säkerheten i särskilda äldreboenden samt för äldre i vanliga bostäder.

Regeringen arbetar ständigt för att, tillsammans med myndigheter och andra aktörer, förbättra samhällets skydd mot olyckor. Brandskyddet är en viktig del i detta.

I april gav jag en arbetsgrupp inom Regeringskansliet i uppdrag att genomföra en uppföljning av den reform av räddningstjänstlagstiftningen som lagen om skydd mot olyckor har inneburit.

Med anledning av den tragiska dödsbranden i Rinkeby i juli i år fick arbetsgruppen även ett tilläggsdirektiv om att förstärka brandskyddet för enskilda. Arbetsgruppen redovisade sitt resultat i september i år, och dess rapport är för närvarande föremål för remissbehandling.

I sin fakta redovisning konstaterar arbetsgruppen att äldre är en grupp som i ökande utsträckning drabbas av olyckor. Skadorna återfinns främst i kategorin fallolyckor. Äldre är emellertid överrepresenterade i nästan alla olyckskategorier. Detta gäller även bränder.

Det är viktigt att enskilda informeras och har kunskap om hur man ska agera vid en brand. Regeringen gav därför för några veckor sedan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, i uppgift att ta fram en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom bättre information och stöd till enskilda.

Vad gäller ansvaret för det lokala förebyggande arbetet mot olyckor har kommunerna ett viktigt ansvar. Kommunerna svarar även för den lokala räddningstjänsten.

Regeringen har för avsikt att i vår lägga fram en proposition där man bland annat planerar att behandla äldres säkerhet.

Anf. 15 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Försvarsminister Sten Tolgfors har många försvarsområden att försvara, och brandförsvaret är ett av dem. Det är möjligt att den frågeställning som interpellationen berör är mer av bostadspolitisk karaktär utifrån att den tar upp Boverkets byggregler och byggnormer, men den berör definitivt också brandskyddet för våra äldre. Det handlar om säkerhet för att undvika bränder i alla former av bostäder för äldre och för personer med funktionsnedsättningar som gör att de riskerar att själva inte kunna ta sig ut om brand uppstår i deras hem eller boenden.

Denna interpellation är föranledd av den tragiska händelsen i Nybro som programmet *Uppdrag granskning* berättade om den 28 oktober. Therese och hennes kollega Anna tvingades lämna en 87-årig man i ett brinnande rum.

Det sker i genomsnitt fem dödsbränder likt denna, och fler än 50 personer skadas varje år i över 400 bränder på våra äldreboenden i landets kommuner.

Från 2011 kan Boverket komma att kräva sprinkler i alla nybyggda äldreboenden. Ministern säger i svaret att man arbetar med förslag. Det vore intressant om ministern här öppnade på förlåten lite grann kring vilka förslag som han faktiskt är beredd att driva fram och presentera.

Att det kommer att bli sprinkler i nybyggda äldreboenden hjälper inte de tusentals äldre som bor i dagens äldreboenden eller i annan form av anpassat boende för äldre. Landets högsta brandskyddsmyndighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har under många år drivit denna fråga om att sprinkler ska finnas på alla äldreboenden. Denna skärpning är delvis redan på gång när det gäller nybyggnation. Boverket filar på detta förslag om att det ska finnas sprinkler i alla nybyggda äldreboenden. Det är också på väg att bli en praxis i kommunerna när nya boenden byggs. Däremot kommer de äldreboenden som redan finns inte att omfattas av dessa krav. Hur avser ministern att agera när det gäller detta?

I 2 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor står följande: ”Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.”

Räddningstjänster i Sverige har lokalt drivit processer mot kommuner och fått rätt i tolkningen av lagen om skydd mot olyckor, nämligen att detta måste gälla redan nu i nybyggnad men också retroaktivt för att uppnå skäligen omfattning av brandskydd för äldre.

Hur ser ministern på detta? Är det rimligt att kräva att denna lagstiftning och praxis om brandskydd ska gälla retroaktivt för att skydda äldre? Är det inte rimligt att det blir samma krav på sprinkler och fullgott brandskydd i befintliga äldreboenden och anpassade bostäder för äldre? Att man skiljer på äldres brandskydd i nya och tidigare byggda boenden kan inte vara rimligt. Allas liv måste väl i detta sammanhang ändå vara lika mycket värda?

Det handlar om brister i brandskyddet för äldre och strukturella förändringar i äldres boenden.

Min fråga kvarstår: Vad avser ministern att göra för att arbeta för att stärka brandskyddet och säkerheten i boenden och bostäder för äldre?

Anf. 16 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag tycker att detta var en riktigt bra interpellation. Det var min reaktion när jag läste den. Det är alldeles riktigt att det finns många delar i Försvarsdepartementets ansvarsområde, men detta är en väldigt viktig del. Detta är komplext, precis som interpellanten lyfte fram, därför att det verkligen rör byggnormer och Boverkets arbete med mera. Men det är viktigt att löpande se över och skärpa lagen om skydd mot olyckor.

Den gamla räddningstjänstlagstiftningen hade blivit snårig, och den detaljstyrde den kommunala räddningstjänsten mycket. Då blev räddningstjänsten inte tillräckligt effektiv.

Den nya lagen om skydd mot olyckor syftar till att man ska komma bort från det och gå över till målstyrning, så att kommunerna själva bättre kan anpassa åtgärderna utifrån de lokala behoven.

Det har förts diskussioner om huruvida man bör lagstifta om till exempel brandvarnare ska vara obligatoriska eller inte på äldreboenden. Att säkerställa att brandvarnare finns i så många hushåll som möjligt är en av de frågor som behandlades i den översyn som nyligen gjordes av lagen om skydd mot olyckor.

I alla nybyggda bostäder och nybyggda byggnader för personer med särskilda vårdbehov finns det redan i dag brandvarnare eller automatiskt aktiverade utrymningslarm. Boverket inför dessutom krav på sprinkler i särskilda boenden för äldre i nya byggnader enligt kommande byggregler.

Äldres säkerhet har, enligt min uppfattning, varit ett eftersatt område som regeringen nu tar tag i. Det har varit nödvändigt att vidta åtgärder för att stärka äldres brandskydd. Lagstiftning och regler kan bidra till att skydda liv. Men innehav av brandvarnare är i grund och botten generellt ett ansvar som var och en behöver ta.

Enligt lagen om skydd mot olyckor är den som äger eller nyttjar en fastighet, precis som Egon Frid läste upp, skyldig att se till att byggnaden har en tillfredsställande utrustning för brandskydd. Vilken sorts utrustning det är står inte i lagen.

Vad gäller ett kommunalt ägt vårdhem är det alltså upp till kommunen i fråga att som ägare till byggnaden ta ansvar för bedömningen av vilken skyddsutrustning som behövs. Kommunen har ett ansvar för att se till att nödvändiga åtgärder vidtas för att förebygga bränder i kommunen – också det generellt.

Vilka normer som ska gälla för den tekniska utformningen av boenden styrs av bygglagstiftningen, precis som Egon Frid lyfte fram, och av de byggregler som ges ut av Boverket. Dessa ser man för närvarande över för att se om det går att ytterligare förstärka brandskyddet.

Reformen med införande av nationella mål och handlingsprogram har bidragit till att frågorna gällande skydd mot olyckor har fått en ökad uppmärksamhet och att ansvarsförhållanden har börjat tydliggöras.

Det finns alltid förbättringar att göra. Men det är inte säkert att det är detaljstyrning av kommunernas verksamhet som är svaret. Alla har ett ansvar för att förebygga brandolyckor. Kommunerna gör ett viktigt arbete. Det gör också ideella organisationer och myndigheter.

I nästa svar tänker jag, Egon Frid, återkomma med några mer konkreta punkter, som ju Egon Frid efterfrågat i sitt första inlägg.

Anf. 17 EGON FRID (v):

Herr talman! Svaret från ministern har så att säga en del dolda svar, så jag blir nyfiken på vad ministern avser att arbeta för. Jag tackar därför för att ministern blir lite tydligare i de svar som han är beredd att lämna här i dag när det gäller det pågående arbetet och, naturligtvis, de förslag som arbetsgruppen lagt fram.

Dödsbranden i Rinkeby, som av naturliga skäl har fått stor uppmärksamhet, är det också viktigt att beakta avseende det allmänna brandskyddet. Dock har jag i min interpellation mer fokuserat på brandskyddet för äldre i särskilda boenden och i boenden för äldre.

När det gäller tydligheten i denna lagstiftning är väl ändå en mer detaljreglerad lagstiftning önskvärd och nödvändig, då med stöd av bland annat de strukturella förändringarna i äldres boende. Vi ser nu utvecklingen att fler människor flyttar ut från institutioner och särskilt boende. Också brandsäkerheten för dessa måste garanteras. Fler äldre flyttas ut från särskilda äldreboenden till vanliga bostäder. Det har skett en ökning med 10 procent under de senaste sex åren. Under samma period har antalet personer med behov av hemtjänst ökat med 25 procent. I dag bor 150 000 personer i vanliga bostäder med trygghetslarm som är till stor hjälp för att man ska klara sig i en nödsituation, såsom vid brand.

Dessa strukturella förändringar visar också att man med stöd av de myndigheter som ministern ansvarar för, såsom tidigare Räddningsverket och numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, samt Boverket och räddningstjänsterna i Sverige, har drivit de här frågorna. Lagstiftningen på området har det varit möjligt att tolka utifrån vad som är skäligen omfattning. Men uppenbarligen räcker inte detta.

En detaljstyrning och en tydligare lagstiftning om vad kommunerna som ägare till dessa boenden och som ansvariga för de äldres brandsäkerhet åläggs borde vara en nödvändighet dels mot bakgrund av de strukturella förändringar som redovisats, dels i takt med att ekonomin blivit mer pressad och man på alla nivåer försöker spara pengar. Det här leder naturligtvis till en ökad risk för olyckor och brand.

När det gäller de myndigheter som ministern ansvarar för måste väl deras ord i laget väga oerhört tungt med tanke på att vi ska ha en stark lagstiftning som tydliggör vad som är viktigt för att skydda de boende tidigt i en räddningssituation. Sprinklersystemet blir då mycket centralt i den här diskussionen. Det gäller också diskussionen om att det finns

effektiva system i form av portabla sprinklersystem som kan flyttas med, beroende på hur och var den äldre personen bor. Vi måste få en lagstiftning som blir liktydig, det vill säga att den gäller både nybyggnation av äldreboenden och tidigare byggda lokaler och särskilda boenden för äldre.

Det handlar också om hur ministern avser att påverka den nya form av trygghetsboende som det finns nationella pengar till så att kommunerna kan bygga anpassade bostäder. Kommer den här lagen att vara tillämplig till exempel i det avseendet?

Anf. 18 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! I en artikel har jag noterat att MSB lyfter fram att det när Boverket börjar kräva sprinkler i nya hus troligen blir lättare för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att motivera det i gamla hus; det här hänger ju samman. Precis som Egon Frid flera gånger lyft fram är detta komplext därför att det i grunden gäller ett regelverk för nybyggnation från Boverket och sedan lagen om skydd mot olyckor och hur dessa hänger samman.

Jag är, Egon Frid, öppen för att titta på MSB:s rätt att utfärda föreskrifter gällande brandskydd. Jag är alltså inte säker på att det är lagen som i sig ska förändras. Den ger ett ganska gott stöd. Men jag är beredd att se över hur föreskriftsmöjligheterna i dag ser ut.

Det viktiga är att vi når målen. Jag tror inte att Egon Frid och jag skulle hamna i en träta gällande om det här ska ske genom lagstiftning eller i form av föreskrifter eller så, utan vi vill nå samma mål.

Det hela är komplext. Boverket har regler gällande nybyggnad, och vi har en lag som pekar ut fastighetsägaren som ansvarig generellt för brandskyddet, inte bara för sprinkler utan generellt både i förebyggande syfte och i syfte att begränsa skador till följd av brand, enligt 2 kap. 2 § som Egon Frid här läste upp. Vidare tillkommer det kommunala ansvaret – ett kommunalt tillsynsansvar – och att MSB har generell tillsyn över lagstiftningen, så det är många delar här.

Jag tycker också att det finns en särskild aspekt här som är viktig och som handlar om den generella informationen. Sverige har under det senaste året varit drabbat av mycket allvarliga bränder. Vi har ju sett exempelvis branden i Rinkeby och en brand i Skåne där många personer omkom. Ett annat exempel som Egon Frid här nämnt handlar om personal på ett äldreboende som har ett sådant engagemang och ansvar för de äldre att man ibland till och med gått in i brandhårdar och då själv farit illa.

Allt det här tycker jag pekar på att informationsarbetet och utbildningen av enskilda individer måste förbättras.

I våras tillsatte jag en arbetsgrupp som har att se över hela lagen om skydd mot olyckor. Som jag nämnt är äldre i större utsträckning drabbade men då inte bara av bränder – dock är det, Egon Frid, ett viktigt område – utan också generellt av fallolyckor och liknande. Arbetsgruppen har fått i uppgift att gå igenom lagen och att värdera hela reformen om skydd mot olyckor samt, inte minst, att se över hur reformen förverkligas ute i kommunerna och om vi har nått intentionerna.

Översynen är nu ute på remiss. När remissinstanserna har sagt sitt kommer regeringen att göra en bedömning och gå vidare med konkreta åtgärder. Målet är att få ned antalet olyckor bland äldre, oavsett om det gäller just bränder eller om det gäller andra former av olyckor.

Ett instrument för skydd som lyfts fram i rapporten är inte minst vikten av information till enskilda om hur man själv skyddar sig, bland annat mot bränder. Det handlar alltså om att öka den enskildes kunskaper om hur bränder förebyggs och om hur man agerar om branden kommer. Här har Egon Frid och jag sett exempel på att detta behövs också när det gäller anställda inom omsorgen.

Det handlar således om hur man når ut med information till enskilda. Detta är väldigt viktigt. MSB har därför fått i uppdrag att utarbeta en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda. Man ska ta fram arbetsformer för att förbättra kommunikationen med grupper som kan ha särskilda behov av riktade informationsinsatser. Här menar jag att äldre är en sådan grupp.

I mitt sista inlägg, herr talman, kan jag återkomma just när det gäller erfarenheter av till exempel branden i Rinkeby. Det finns fler grupper för vilka jag tror att vi behöver göra riktade särskilda informationsinsatser.

Anf. 19 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag får tacka ministern för att han ser så positivt på att frågan lyfts fram och för det som sagts om att det finns oerhört mycket att göra och om att brandskyddet är ett komplext och brett område för många grupper i samhället och naturligtvis också på många ansvarsnivåer. Ansvarsutkrävandet och ansvarstagandet är naturligtvis centrala delar i en sådan här fråga.

När man följer Therese och Anna i programmet *Uppdrag granskning* och rapporteringen från dödsbranden i Nybro grips man naturligtvis av fallet. Personalen, som givetvis gör allt som står i deras makt, måste kunna skyddas. Målet är naturligtvis att vi ska ha ett fullgott brandskydd för alla grupper av människor, inklusive de äldre på våra äldreboenden. De ska känna att de bor tryggt, både i mer traditionella äldreboenden och i de nya former av äldreboenden som finns.

Detta gör frågan ännu svårare, eftersom vi nu är nere på såväl fastighetsägarnivå som den enskildes ansvar att förebygga brand. Jag menar dock att vi måste återföra frågan till fastighetsägare, kommunens ansvar och naturligtvis också myndighetsansvaret. Det är jätteviktigt att vi får tydliga föreskrifter från MSB, bra föreskrifter från Boverket och också en stark lagstiftning.

Slutligen är min fråga om ministern tycker att frågan är så oerhört viktig och central att ministern skulle arbeta för en lex Therese, likt lex Maria och lex Sarah, som verkligen sätter fokus på att detta inte får ske igen och att vi med alla möjliga medel måste förhindra att de som jobbar inom äldreomsorgen i Sverige utsätts för samma situation.

Anf. 20 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Eftersom tiden är knapp vill jag bara nämna några specifika faktorer. Rökning är en bidragande orsak till många bränder. En annan sak som ofta diskuteras är spisvakt, och där kan jag notera att ca 10 procent av de bostadsanpassningsbidrag som betalats ut har varit just

bidrag till spisvakter. Jag vill också säga att erfarenheten av Rinkebybranden är att det måste finnas information på fler språk än svenska. MSB har fått i uppdrag att ta fram information på fler språk för att vi ska kunna nå fler och öka självskyddet i bredare grupper.

Jag vill också som avslutning på interpellationsdebatten peka ut för Egon Frid att Socialdepartementet håller på med en proposition vars inriktning är värdigt liv i äldreomsorgen. Eftersom den inte är färdig än kan jag inte i detalj berätta vad den kommer att innehålla, och det är inte heller mitt ansvarsområde. Frågor om äldres säkerhet är dock en av de saker som ska behandlas, och det kan komma att leda till ett starkare brandskydd och färre olyckor för äldre.

Avslutningsvis, herr talman, tycker jag att detta är en viktig interpellation. Jag tycker att den blir en delmängd i att gå igenom hela det brandförebyggande arbetet. Vi har fått ett antal tragiska exempel på att det är nödvändigt, både från Skåne och från Rinkeby och inte minst inom äldreomsorgen. Det pågår en generell översyn, men även jag har noterat att det finns anledning att titta på huruvida man kan ge MSB utökade rättigheter att utfärda föreskrifter gällande brandskydd. Hur det går med det arbetet får Egon Frid och jag alldeles säkert anledning att återkomma till.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande
2009/10:UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor)

Skatteutskottets betänkanden

2009/10:SkU18 Det nya punktskattedirektivet
2009/10:SkU21 Vissa punktskattefrågor med anledning av budgetpropositionen för 2010
2009/10:SkU25 Ändring i reglerna om beskattning av underskotts företag

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2009/10:SfU10 Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen, m.m. i samband med förstärkta insatser för återgång i arbete
2009/10:SfU1 Utgiftsområdena 10, 11 och 12 inom socialförsäkringsrådet

9 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 4 december

2009/10:157 Företagens regelkostnader

av *Börje Vestlund* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:158 Småföretagarpolitik

av *Börje Vestlund* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 7 december

2009/10:159 Anställningsskyddet och anlitande av bemanningsföretag

av *LiseLotte Olsson* (v)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:160 Insatser för ökat bostadsbyggande

av *Johan Löfstrand* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 december.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 7 december

2009/10:245 Ägande av svenska storföretag och skatteparadisen

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:246 IMF, Världsbanken och korruptionsbekämpning

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:247 Transparens och länderrapporter om kapitalrörelser

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 december.

11 § Kammaren åtskildes kl. 12.03.

Prot. 2009/10:44
7 december

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Svar på interpellation 2009/10:108 om arbetsmiljöarbetet.....	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	2
Anf. 2 SYLVIA LINDGREN (s)	4
Anf. 3 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	4
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	5
Anf. 5 SYLVIA LINDGREN (s)	6
Anf. 6 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	7
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	8
Anf. 8 SYLVIA LINDGREN (s)	8
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	9
6 § Svar på interpellation 2009/10:128 om åtgärder för att bekämpa arbetslösheten	10
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	10
Anf. 11 SYLVIA LINDGREN (s)	11
Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	11
Anf. 13 SYLVIA LINDGREN (s)	13
7 § Svar på interpellation 2009/10:111 om brandskydd för äldre	13
Anf. 14 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	13
Anf. 15 EGON FRID (v).....	14
Anf. 16 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	15
Anf. 17 EGON FRID (v).....	16
Anf. 18 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	17
Anf. 19 EGON FRID (v).....	18
Anf. 20 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	18
8 § Bordläggning.....	19
9 § Anmälan om interpellationer	20
10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	20
11 § Kammaren åtskildes kl. 12.03.	21